

16 października 1920 r. pod Dytiatynem, zwanym Polskimi Termopilami (dziś Ukraina) rozegrała się, w czasie tzw. wojny z polsko-bolszewickiej, walka Polaków z Sowietami o utrzymanie granic Rzeczypospolitej. 660 polskich żołnierzy, walcząc do ostatniej kropli krwi, powstrzymało trzykrotnie większe siły wroga.

W PRL o bitwie nie wspomiano, zafałszowując prawdziwą historię Polski i Polaków, a sowiecka propaganda próbowała zniszczyć wszelkie ślady ich obecności na swoich ziemiach. Pod Dytiatynem zginął m.in. kpt. Franciszek Wątroba. Miał 27 lat. Pochodził ze Świlczy. 95. rocznicę jego śmierci obchodzono uroczysto w dniu 19 września 2015 r., tam na miejscu bitwy, w ziemi halickiej nieopodal Stanisławowa. W kilkusetosobowej grupie Polaków nie mogło zabraknąć świlczan: rodziny bohaterskiego Kapitana, przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Świlczy oraz „Strzelców”. Dwa tygodnie później (3-4 października 2015 r.) w Świlczy uroczysto odsłonięto tablicę pamięci Leonidasa polskich artylerzystów.

Inicjatorem i głównym organizatorem uroczystości było Towarzystwo Przyjaciół Świlczy z prezesem Arturem Szarym, historykiem, nauczycielem, redaktorem „Trzcionki”, publicystą i działaczem społecznym. Powołany został Komitet Organizacyjny, składający się z lokalnych samorządowców i społeczników. Byli to: Tomasz Biały, Seweryn Kornak, Adam Majka, Adam Mazur, Tadeusz Pachorek, Artur Szary, Stanisław Trala oraz Marcin Żańczak. Patronat honorowy sprawował Wójt Gminy Świlcza mgr inż. Adam Dziedzic. Przy współpracy z miejscową Parafią Rzymskokatolicką z proboszczem ks. Antonim Czerakiem, Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji z/s w Trzcianie z dyrektorem Adamem Majką, miejscowymi organizacjami społecznymi: OSP. KGW, sołectwem i instytucjami oświatowymi z wielu szkół podstawowych i gimnazjów gminy zorganizowane zostały uroczystości upamiętniające świleckiego bohatera kpt. Franciszka Wątrobę (1893 – 1920).

Patronat medialny sprawowała TVP Rzeszów oraz regionalny dziennik „Nowiny” - „nowiny 24”. Życiorys bohatera przedstawiający okres dzieciństwa i młodości w domu rodzinnym w Świlczy, walkę o wolność Polski oraz okoliczności śmierci Kawalera Orderu Virtuti Militari zawiera okolicznościowe wydawnictwo opracowane przez Artura Szarego pt. „Kapitan Franciszek Wątroba 1893 – 1930”, które otrzymali uczestnicy uroczystości. To cenna broszura o tym, jak trwa jeszcze na Kresach zakłeta w mogiłach i pomnikach polska historia.

Wydarzenia towarzyszące obchodom to montaż słowno-muzyczny pt. „O niepodległość i granice Polski” wystawiony w sobotni wieczór (3 października) i poprzedzający główne uroczystości w sali widowiskowej „Domu strażaka”. Aktorami przedstawienia byli uczniowie Gimnazjum w Świlczy oraz młodzież działająca przy Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z/s w Trzcinie. W tym dniu też została zainstalowana plenerowa wystawa archiwalnych fotografii pod takim samym tytułem, którą świlczanie i goście mogli oglądać poprzez całą jesień br.

Uroczystości patriotyczne rozpoczęła Msza św. koncelebrowana, której przewodniczył i homilię wygłosił ksiądz infułat Stanisław Mac. Uświetniły ją uroczyste mszalne czytania lektorów, udział pocztów sztandarowych 1 Batalionu Strzelców Podhalańskich z Rzeszowa oraz Dywizjonu Artylerii Samobieżnej z Świętoszowa (woj. dolnośląskie), która kontynuuje tradycje zasłużonej w dytiatyńskiej bitwie „Baterii Śmierci”. Oprawę muzyczną Eucharystii zapewniła Orkiestra Dęta OSP z Ropczyc pod dyrekcją Edwarda Guzika. W tym wyjątkowym dniu parafialna świątynia oprócz parafian zgromadziła liczne grono zaproszonych gości, m.in. krewnych rodziny kpt. F. Wątroby, samorządowców, delegacje szkół wraz pocztami sztandarowymi oraz umundurowaną młodzież Związku Strzeleckiego „Strzelec” Józefa Piłsudskiego, pluton Zespołu Szkół w Bratkowicach pod dowództwem druž. ZS Natalii Chruściel. 13 pocztów sztandarowych ozdobiło dodatkowo estetycznie odnowione, błyszczące świeżością i czystością wnętrze świleckiej świątyni. Wśród pocztów straży pożarnych i szkół szczególne miejsce zajmował poczet sztandarowy Południowo-Wschodniego Okręgu Strzeleckiego.

Autor: Z. Dziedzic